

Helse- og omsorgskomiteens leder

Høyretopp vil gjøre psykisk helsehjelp lett tilgjengelig

Per Halvorsen

Det bør bli like selvfølgelig å få hjelp til å kurere en rift i sjelen som en verkefinger, mener lederen for Stortingets helse- og omsorgskomite, Bent Høie.



Hvordan forebygge psykiske helseproblemer og rusmisbruk? Komitelederen har visjonen klar: Det må bli like selvfølgelig å få hjelp for psykiske som for somatiske helseproblemer. Straks fastlegen innser at det er en pasient med et psykisk helseproblem han har fått inn døren, skal han så å si kunne leie pasienten inn til kyndig hjelp hos psykologen på nabokontoret.

– Mange folkevalgte tror at jobben er gjort, men det er ikke tilfellet. Døra inn til psykisk helsehjelp er for trang

– Det må kunne skje uten unødig byråkrati og tunge henvisningsrutiner, påpeker Høie.

På rett kjø

– Barrierene for å få tidlig hjelp er for høye. Folk med lettere psykisk lidelser blir gående til de blir så syke at de trenger mer omfattende hjelp. Det er belastende for den enkelte og skaper unødig press på spesialisthelsetjenesten, sier Høie.

39-åringen fra Jærens nordre spiss, Randaberg, like ved Stavanger, ønsker å korrigere den fastgrodde forestillingen om at behandling for psykiske plager alltid må ta en uendelighet av tid. Han bidrar gjerne til å endre vårt mentale bilde av pasienten som i nok en terapitime har lagt seg til rette på en sofa, med en nikkende, alvorstung behandler i bakgrunnen, utenfor pasientens synsvidde.

– I dag vet vi at det ikke er slik det foregår. Ofte skal det ikke så mye til før livet er på rett kjø igjen, men da må hjelpen være for hånden. Enten det er for en ungdom med identitetsproblemer, et par som trenger bistand i forbindelse med samlivsbrudd eller eldre som kan profitere på andre behandlingsformer enn legemidler, sier han.

Trigget av TIPS

Siden han på nittitallet trådte sine sko som fylkespolitiker i Rogaland, er det hele tiden helsefeltet som har trigget engasjementet. Nytteverdien av tidlig intervensjon innså han ikke minst da Stavanger universitetssykehus i 1997 etablerte et lavterskeltilbud for tidlig oppdagelse og behandling av psykose, TIPS-prosjektet. Etter mer enn ti års erfaring har dette vist svært gode resultater som vekker interesse på landsbasis.

Høie underslår ikke at det har skjedd stor fremgang på psykisk helse-feltet:

– Med Opptrappingsplanen, som etter ti år ble avsluttet i 2008, oppnådde vi mye. Ikke minst å øke kapasiteten i spesialisthelsetjenesten gjennom etablering av distriktpsikiatriske sentre. Mange folkevalgte tror at jobben er gjort, men det er ikke tilfellet. Døra inn til psykisk helsehjelp er for trang.

Ubalansert tilbud

– Det har oppstått en ubalanse mellom første- og andrelinjetjenesten, mener Høie.

Samhandlingsreformen retter viktig og nødvendig oppmerksomhet mot forebygging, sier han, men mener den er altfor generell.

– Nå må vi peke ut hva som skal prioriteres. Reformen kan blant annet brukes som grunnlag for å trappe opp psykisk helsehjelp i førstelinjen.

Han mener en stabil, forutsigbar psykisk helsetjeneste med lav terskel kan sikres både gjennom lovgivning, robuste finansieringsordninger eller andre tunge politiske føringer.

– Er det mulig å komme utenom lovfesting av retten til psykisk helsehjelp?

– Hva som blir det endelige resultatet, er for tidlig å si. Vi trenger mer kunnskap. Det viktigste er å bygge på det vi vet virker.

Høie og Høyre inviterte derfor ekspertene til å komme med fakta og råd under et åpent seminar på Stortinget 9. september. Tittelen var «Hvordan forebygge psykiske helseproblemer og rusmisbruk?». Foran en høstsesjon der køen av helsepolitiske saker teller både samhandlingsreform, ny kommunehelselov og Nasjonal helseplan, fikk de fremmøtte blant annet høre Folkehelseinstituttets Arne Holte snakke om forebyggingsforskning og kostnader knyttet til psykisk uhelse.

Kommunepsykolog i Nøtterøy, Anne-Kristin Imenes, viste ved hjelp av enkle pasienthistorier hvordan psykologer kan gjøre en forskjell i førstelinjen: For eksempel hvordan en ung jente i en tidlig fase av spiseforstyrrelse fikk brutt en negativ utvikling ved å få rask tilgang til korttidsterapi hos psykologen.